

MODELI SAZNANJA I OBJAŠNENJA U PSIHOLOGIJI

Kontakt:

Marko Škorić, mskoric@ff.uns.ac.rs

Petar Čolović, petar.colovic@uns.ac.rs

(Molimo kolege da svu prepisku vezanu za predmet upućuju na obe adrese.)

Plan rada

<i>Datum</i>	<i>Tema</i>
15.11.	Uvodni čas
23.11.	"Tradicionalni" modeli objašnjenja u psihologiji.
29.11.	Nauka, naučni metod i pseudonauka.
06.12.	Problem prirodnih vrsta u psihologiji. Konceptualizacija u psihologiji; pojam, svojstva pojma, odnosi među pojmovima, pojam i termin. Taksometrijski pristup u psihologiji kao uvod u problem prirodnih vrsta. Imaju li prirodne vrste esencije? Mogu li se redukovati na druge entitete (univerzalije ili skupove, tj. "klastere" svojstava)? Prirodne vrste u psihologiji: funkcionalizam i emergentizam.
13.12.	Naučne kontroverze, prioritet, konsenzus, recenziranje, loše ponašanje u nauci, naučna pismenost itd.
20.12.	Diskusija o kriterijumima egzistencije psiholoških konstrukata. <i>Savremeni modeli objašnjenja i metafizika nauke.</i> Mehanistički i topološki modeli na primeru strukturalnog modelovanja i mrežnog pristupa u kliničkoj psihologiji. Osnovni pojmovi metafizike nauke: kvaliteti (karakteristike) – tipovi (vrste), svojstva (univerzalna, partikularna), relacije (emergencija, supervenijencija, realizacija, univerzalnost).
10.01.	Epistemičko poverenje, epistemička zavisnost, epistemička nepravda, epistemička poniznost, scijentizam itd.
17.01.	Izlaganja odabranih tema ("malo" izlaganje).

Bodovi

- **Predispitna obaveza: do 30 bodova** (do 15 bodova za pismeni rad i do 15 bodova za prezentaciju)
- **Ispit: do 60 bodova** (do 40 bodova za pismeni rad i do 20 bodova za prezentaciju)
- **Aktivnost tokom predavanja (prisustvo, učešće u diskusijama): do 10 bodova**

Predispitna obaveza

Podrazumeva odabir teme, pisanje rada na odabranu temu od približno 15 000 slovnih znakova (sa razmakom), prezentaciju u Power Point, Prezi ili sličnom formatu i izlaganje u trajanju od 10 minuta. Rad mora da bude tehnički ispravan, da sadrži apstrakt od oko 100 reči i tri ključne reči, kao i ispravno navedenu literaturu. Nakon svakog pojedinačnog izlaganja sledi diskusija. Planirano je da se izlaganje održi 17.01., a ponuđene teme date su na kraju uputstva. Prilikom izbora teme neophodno je da nastavnicima pošaljete apstrakt (onako kako je definisan u uputstvu), da se konsultujete sa nastavnicima, i moguć je dogovor oko tema koje nisu na spisku. Pismeni rad je potrebno poslati nastavnicima najmanje 10 dana pre zakazanog termina ispita. Izlaganje koje predstavlja predispitnu obavezu planirano je u terminu koji je naveden u tabeli.

Ispit

Podrazumeva odabir šire teme iz oblasti filozofije, sociologije, psihologije, istorije, antropologije i metodologije nauke. Sastoji se od pisanja rada od 30-35 000 slovnih znakova, koji mora da bude tehnički ispravan, da sadrži apstrakt od 100 do 200 reči i tri do pet ključnih reči, kao i ispravno navedenu literaturu. Pored toga, neophodno je i usmeno izlaganje uz prezentaciju koje treba da traje 15 minuta. Ponuđene teme date su na kraju uputstva, a prilikom izbora neophodna je konsultacija sa nastavnicima i moguć je dogovor oko tema koje nisu na spisku. Pismeni rad je potrebno poslati nastavnicima najmanje 10 dana pre zakazanog termina ispita. Ispiti se održavaju u redovnim ispitnim rokovima.

Materijal koji treba pročitati i spremati za časove

Tekstovi koji su navedeni u ovom odeljku predstavljaju predloženi osnovni materijal za pripremu diskusije koja će se održati na časovima, a student ima slobodu da pronađe i dodatne ili slične tekstove. Za predavanja se mogu napraviti i koristiti beleške, a ukoliko ne možete da dođete do tekstova, obratite se nastavnicima.

Termini časova

23.11.

Podsetiti se sadržaja poglavlja o kauzalnosti i logici eksperimenta iz knjige Gorana Milasa "Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima".

Pennycook, G., Cheyne, J. A., Barr, N., Koehler, D. J., & Fugelsang, J. A. (2015). On the reception and detection of pseudo-profound bullshit. *Judgment and Decision making*, 10(6), 549-563.

* * *

29.11.

PDF fajl koji će vam biti poslat na mejl:

- Nauka
- Naučni metod

- Naučna teorija, naučna hipoteza, empirijsko testiranje i dokazi
- Demarkacija nauke od nenauke i pseudonauke
- Pseudonauka

* * *

06.12.

Meehl, P. E. (1992). Factors and taxa, traits and types, differences of degree and differences in kind. *Journal of Personality*, 60(1), 117-174.

Meehl, P. E. (1999). Clarifications about taxometric method. *Applied and Preventive Psychology*, 8(3), 165-174.

Meehl, P. E. (2004). What's in a taxon?. *Journal of abnormal psychology*, 113(1), 39.

* * *

13.12.

PDF fajl koji će vam biti poslat na mejl:

- Naučne kontroverze i borba oko prioriteta
- Naučni konsenzus
- Recenziranje
- Loše ponašanje u nauci
- Nobelova bolest
- Razvoj shvatanja naučnih pojmova kod dece, naivne teorije i kontraintuitivnost
- Esencijalizam, diskontinuirano mišljenje i rasplinuta logika
- Naučno obrazovanje i naučna pismenost

* * *

20.12.

Popović, B. V. i Ristić, Ž. (1998). Da li je postojanje indikatora indikator postojanja indikatuma? U K.Momirović (ur.) *Realnost psiholoških konstrukata*, 257-261. Beograd: Institut za psihologiju, Filozofski fakultet, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja.

* * *

10.01.

- Epistemičko poverenje, epistemička zavisnost, epistemička nepravda i epistemička poniznost
- Scijentizam
- Pesimistička metaindukcija, naučni realizam, erotetička propagacija i kraj nauke
- Ekspertiza, antiintelektualizam i opskurantizam

* * *

17.01.

Izlaganja odabranih tema

* * *

Predložene teme za radove

Uzročnost; kognitivni pristupi nauci; filozofija psihologije; filozofija nauke; filozofija biologije; filozofija ekonomije; filozofija antropologije; psihologija nauke; sociologija nauke; antropologija nauke; istorija nauke; dokazi i potvrđivanje; eksperiment; objašnjenje; feminizam i nauka; holizam; nesamerljivost (inkomensurabilnost); kumulativnost u nauci; naučne revolucije; indukcija; zakoni prirode; problem zakona u društvenim naukama; logički empirizam; logički pozitivizam; merenje; metafore u nauci; uloga metafizike u nauci; modeli i analogije; naturalizam; prirodne vrste; posmatranje i teorija; fizikalizam; verovatnoća; realizam i instrumentalizam; redukcionizam; relativizam; naučna promena; naučna metodologija; društveni faktori u nauci; filozofija društvene nauke; statističko objašnjenje; teleološko objašnjenje; teorije; misaoni eksperiment; unifikacija teorija; jedinstvo nauke; vrednosti u nauci; ideologija; istinolikost; struktura naučnih teorija; redukcija, emergencija i objašnjenje; evolucija; evoluciona psihologija; kognitivne nauke; teorija donošenja odluka; racionalni izbor; heuristike i pristrasnosti; filozofija svesti; percepcija; (naučni) skepticizam; društvena epistemologija; zdrav razum; naivne nauke; prediktivnost; modularnost uma; pseudonauka; sloboda volje; problem sopstva (*self-a*); mentalne predstave i svest; memetika; naučna pismenost; kritičko mišljenje; jezik i svest; problem uma i tela; neurobiologija; neuropsihologija; neurohemija; kreativnost; biološka psihologija; (i)racionalnost; formiranje verovanja; kolektivna akcija itd.